

tweede cellen bevat, gelijkende op *S.*, die al naar den voedingsbodem morphologische verschillen vertoonen. Deze vorm nu, volgens HANSEN misschien tot *Exoascus* behorende, kenmerkt zich in het bijzonder door het vormen van uitsteeksels, die ook weer knoppen vormen. De beschrijving en de afbeeldingen door hem geleverd, die mij eerst onlangs in handen kwamen, doen mij vermoeden, dat de door mij beschreven vorm identisch is met den laatste van HANSEN. Volkomen zekerheid daaromtrent is echter niet mogelijk, omdat HANSEN over de biologische eigenschappen der cellen en de eigenschappen der kleurstof niets mededeelt, en eene identificeering alleen op morphologische eigenschappen niet te verdedigen is.

Ten einde de bedriegelijke gelijkenis met de Saccharomyceten, meer speciaal met *S. glutinis* (COHN), aan te duiden, meende ik den beschreven vorm den naam te kunnen geven van *Protophyton Saccharomycetoideum*.

Ik meen door deze beschrijving te hebben aangetoond, dat, evenals bij de Schizomyceten, ook bij andere lagere organismen alleen een onderzoek én van de morphologische én van de biologische eigenschappen ons in staat kan stellen, vormen te differentieeren, die, wegens sterk sprekende overeenkomsten, zonder dusdanig onderzoek licht met elkander zouden worden verward.

BOEK AANKONDIGING.

Statik und Mechanik des menschlichen Fusses. Nach neuen Untersuchungen von Prof. G. HERMAN VON MEIJER. Jena 1886.

Eene korte beschouwing van dit geschrift vinde hier een plaats; niet omdat de inhoud daarvan mij voor vermelding in dit *Tijdschrift* zoo belangrijk of zoo geschikt voorkomt, maar volledigheidshalve.

Het voornaamste van hetgeen betrekking heeft op bouw en mechanisme van den menschenlijken voet, en de voor den chirurg zoo belangrijke anomalieën daarvan, werd in de laatste jaren hier ter sprake gebracht 1). En zoo moge ook dit jongste geschrift van MEIJER even vermeld worden, al ware het alleen om te constateeren, dat het voor den anatoom ex professo eenige bruikbare opmerkingen en aanwijzingen bevat (o. a. nauwkeurigere opgaaf van punten van aanhechting der pezen in de voetzool, schemata van banden waar het in bepaalde opzichten vooral op aankomt); maar den chirurg of den physioloog weinig belang zal inboezemen.

Het hoofddenkbeeld van MEIJER heeft wel iets aantrekkelijks. Evenals de hand tot zeer verschillende mechanismen ingericht worden kan (haak, ring, tang, enz.) zoo moet de voet beschouwd worden, niet als één machine, voor staan en gaan volgens zekere wetten gebruikt wordende; maar de verschillende toestellen welke wij er van maken, onder verschillende omstandigheden, moeten

---

1) Zie Jaargang 1883, blz. 507. Verder 1884, blz. 158: beschouwingen van Dr. TREUB over het boek van LORENZ over platvoet, terwijl in de tweede afdeeling van den vorigen jaargang de resultaten van een oorspronkelijk onderzoek, van Dr. PAREAU over de beweging van den voet vermeld staan.

worden onderzocht. Zoo worden: zool-stand, staan op de groote teenen, op de kleine teenen, enz., uitvoerig beschouwd.

Hij, wiens geest toevallig voor dergelijke vraagstukken uit het mechanisme van het menschelijk skelet, neiging gevoelt, en die veel tijd heeft, kan allerlei in het boek van MEIJER vinden, en nog veel meer aanleiding tot verdere, en meer „nauwkeurige” bepalingen.

Want onnauwkeurig blijven alle bepalingen omtrent zwaartepunten, draaiingsassen, ganglijnen, beenvormen en gewrichtsvlakten in niet geringe mate; vooreerst om de onmogelijkheid van nauwkeurige metingen en verdere proeven in uitgekozen gevallen; vervolgens omdat er zulke groote individueele verscheidenheden voorkomen.

Hoe weinig „exact”, men zou haast zeggen, hoe weinig ernstig gemeend, de leer omtrent de bewegingen in de voetgewrichten bij MEIJER is, moge uit één voorbeeld blijken. Het boven aangehaalde artikel van Dr. PAREAU bevat de uiteenzetting van schrandere proeven, ter vaststelling van de wetten, volgens welke, bij het gewone gaan, over een effen bodem, de voetzool dien bodem verlaat (sich abwickelt). MEIJER vermeldt (blz. 103) die proeven van PAREAU, en zegt, in een paar bladzijden, eigenlijk niet veel anders dan: och, men moet het met die dingen zoo nauw niet nemen; terwijl toch, naar PAREAU, eerst de hiel dan de buitenrand van den voet, en vervolgens de groote teen den bodem verlaat, en zóó een kromme lijn als „Abwicklungslinie” verkregen wordt; en integendeel MEIJER eerst den buitenrand van den voet van den grond laat gaan, om dan in de richting van de as van den grooten teen, verlengd tot het midden van den hiel (Meijer-lijn), den voet te doen strekken. Het verschil in deze beschouwingen is vrij groot; zou echter, bij ruimere toelichting van het vraagstuk, minder van belang blijken, dan het oppervlakkig schijnt. Dan zou echter het geheel betrekkelijke der beteekenis van het vaststellen van wetten voor de bewegingen van den voet bij het gaan evenzeer duidelijk voor den dag komen. Zoo volgt uit PAREAU'S metingen aan de voetafdrukken der Soendaneezen op de Amsterdamsche Tentoonstelling verricht, dat die voetafdrukken grooter zijn na het gaan, dan na het eenvoudig staan. Het was van te voren te verwachten, dat het vlak, bepaald door de voetzoolpunten, welke den bodem aanraken, bij het gaan grooter, dat is, de voet langer, en breeder van voren zal worden. Toch blijkt het, als men naar de door PAREAU opgegeven maten construeert, dat bij een der Soendaneezen (ENO) de voet van voren bij het gaan smaller zou geworden zijn. Hangt zoo iets van onvermijdelijke onnauwkeurigheid der metingen af? Of van een mogelijke bijzondere beweging in dat bepaalde geval?

Ook bij vele beschouwingen in MEIJER'S geschrift zou een ruimer referaat hier en daar tot het eindigen met vraagteekens aanleiding geven. W. K.